

Trusler og vold mod kommunalpolitikere - en vejledning

Trusler og vold mod kommunalpolitikere

- en vejledning

Marts 2006

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Trusler og vold mod kommunalpolitikere i Danmark	4
Hvordan skal du forholde dig <i>før</i> , du bliver udsat for chikane og trusler?	6
Hvordan skal du forholde dig, <i>hvis</i> du bliver udsat for chikane og trusler?	7
Hvordan skal du forholde dig <i>efter</i> , at du er blevet udsat for chikane og trusler?	8
Hvad bør man gøre lokalt?	10
Strafferetlig beskyttelse	11
Vigtige telefonnumre	12

Forord

Politikere, der udsættes for trusler eller vold på grund af deres opgave er en alvorlig sag - ikke alene for den enkelte politiker men også for det politiske system og den demokratiske proces.

KL ønsker derfor med denne vejledning at give nogle gode råd, der kan støtte den enkelte kommunalpolitiker i at forebygge eller reducere eventuelle risici og mindske skaderne, hvis han eller hun bliver udsat for chikane, trusler eller vold.

Den enkeltes følelsesmæssige oplevelse af tryghed er helt afgørende for livskvaliteten og mulighederne for at virke som politiker.

Chikane og trusler kan være en stor belastning for den politiker, der rammes. At blive udsat for vold er en chokerende oplevelse, som kan sætte dybe spor, hvis der ikke gives hjælp. Hvis chikanen og truslerne beror på udøvelsen af virket som politiker, er angrebet samtidig et angreb mod ytringsfriheden, der er en af de helt grundlæggende forudsætninger for demokratiet.

At lade sig vælge som kommunalpolitiker er ensbetydende med, at ens tålegrænse i forhold til diskussioner og debatter bør være større end den almindelige borgers. Men det er ikke ensbetydende med, at ens person i ubegrænset omfang kan gøres til offer for utilfredse borgere, der anvender chikane, trusler og vold som aggressions- eller pressionsmiddel.

KL håber, at rådene i pjecen - der handler om før, hvis og efter ubehagelighederne måtte indtræffe - kan bruges som et redskab til at forebygge og modvirke ikke alene, at skaden sker, men også til at minimere følgevirkningerne, hvis skaden er sket.

KL ønsker at rette en stor tak til Politiets Efterretningstjeneste, der har bidraget til arbejdet med denne pjece.

Trusler og vold mod kommunalpolitikere i Danmark

I de seneste år synes der at have været en stigende tendens til, at utilfredse borgere retter truende eller chikanerende henvendelser til offentlige instanser og enkeltpersoner, der repræsenterer offentlige myndigheder, eller som i øvrigt tager del i samfundslivet i det offentlige rum. Kommunalpolitikere og ansatte i de kommunale forvaltninger kan forvente at blive udsat for chikane eller trusler i relation til deres arbejde.

Det skal dog understreges, at risikoen for chikane, trusler og egentlige angreb mod kommunalpolitikere fortsat må betegnes som værende lav.

Det er svært at give en samlet beskrivelse af personer, der bruger chikane, trusler og vold som aggressions- og pressionsmiddel. Det kan dreje sig om alt lige fra personer, der på det personlige plan er ustabile på grund af irritation og vrede på "systemet", til psykisk syge eller personer påvirket af alkohol eller stoffer og ressourcestærke borgere, der er vant til at få deres vilje.

Chikane, trusler og egentlige angreb skal naturligvis altid tages alvorligt.

Henvendelserne kan være personlige, foregå pr. telefon, e-mail, breve/pakker mv. - både til arbejdspladsen og den private bopæl. I kommunalt regi kan årsagen til chikanen/truslen ofte findes i lokale dispositioner, hvor borgere føler sig uretfærdigt ramt af afgørelser truffet af den kommunale forvaltning, eller ved deres adfærd prøver at påvirke kommende afgørelser.

Chikane eller trusler kan have en ukendt eller kendt afsender, ligesom indholdet kan være mere eller mindre truende.

Chikane eller trusler kan være rettet mod en person og/eller mod dennes familie, politiske parti, de kommunalt ansatte, kommunalbestyrelsen eller kommunen i bredere forstand.

Risikoen for at blive chikaneret eller truet øges, når en kommunalpolitiker eksponeres i forbindelse med kommunale enkeltsager, der medfører kontroversielle afgørelser med virkning for lokalsamfundet eller for den enkelte borger.

Der findes i dag ingen undersøgelser, der belyser det reelle problem. Forskellige undersøgelser foretaget af medierne peger dog på, at problemet eksisterer, og at omfanget måske er stigende.

Der findes således et "mørketal", der er vigtigt at få frem i lyset. Kun derved er det muligt at belyse problemets omfang og de metoder og midler, der anvendes. På den måde kan der skabes et overblik, der gør det muligt at medvirke mere aktivt til at forebygge trusler og vold. Et godt overblik over problemets reelle omfang kan også være et effektivt redskab til at oplyse offentligheden om problemet, hvorfor kommunalbestyrelsen ser alvorligt på det og tager hånd om problemstillingen, så ingen kan være i tvivl om, at chikane, vold og trusler aldrig kan accepteres.

Så lad også denne pjece være en opfordring til, at der i tilfælde af strafbare offentligt fremsatte trusler og vold øjeblikkelig sker anmeldelse til politiet, og at chikane - der kan være uden for det strafbare område - registreres lokalt, så hændelserne konkretiseres og eventuelle myter aflives.

Hvordan skal du forholde dig, før du bliver udsat for chikane og trusler?

En kommunalpolitikers personlige oplysninger vedrørende bopæl, arbejdsplads, telefonnummer samt e-mailadresse vil typisk være almindelig kendt. Du kan dog overveje at have dels en offentlig dels en privat "profil", således at chikane og trusler ikke unødigt bliver sendt til privatadressens postkasse, telefon og e-mailadresse.

Som kommunalpolitiker kan du hjælpe dig selv ved på forhånd at gennemtænke en potentiel "chikane-/trusselssituation" og planlægge din egen optimale reaktion. Ved at gennemtænke hvordan du vil reagere overfor en mulig chikane eller trussel, kan du træne dig op til at reagere mere rationelt, hvis du en dag skulle være så uheldig at stå overfor en egentlig trussel.

Dette vil give dig en større følelse af personlig sikkerhed og højst sandsynligt bevirke, at du i en egentlig trusselssituation vil handle mere velovervejet og roligt, fordi du netop tidligere har tænkt situationen igennem.

Er du i tvivl om trusler i relation til en henvendelse, du modtager, kan du altid søge råd og vejledning hos dit lokale politi. Det skal understreges, at det såvel er i politiets som din egen interesse at få alvorlige hændelser registreret, valideret og efterforsket.

Hvordan skal du forholde dig, *hvis* du er blevet udsat for chikane og trusler?

Det er individuelt, hvordan man som modtager opfatter chikane eller trusler, og hvordan det påvirker én. Hvis du modtager trusler eller bliver udsat for chikane, er det vigtigt, at du foretager en vurdering af den konkrete henvendelse, og bruger din sunde fornuft.

Til at vurdere chikane og/eller trusler og for at finde ud af, om det er alvorligt ment, kan du bl.a. gennemgå nedennævnte punkter.

Punkter du bør overveje, hvis du modtager trusler

- Hvem er truslen rettet i mod?
- Hvad er det konkrete trusselsindhold (trussel om vold, dødstrussel etc.)?
- Hvordan er truslen/chikanen afgivet?
- Hvad er årsagen/motivet?
- Er det en kendt/ukendt afsender?
- Er der andre, der har modtaget samme trussel?
- Er der en tidshorisont i truslen?
- Er det den første trussel eller én af flere?

Det er vanskeligt at give noget entydigt svar på eller anwise en skabelon for, hvordan du generelt bør vurdere chikanens og truslers validitet.

Som rettesnor kan nævnes, at jo mere konkret chikanen eller truslen er med hensyn til bl.a. tid, vilje og evne til og mulighed for at gennemføre truslen, jo mere alvorlig bør truslen opfattes. Som hjælp til selv at validere chikane eller trusler kan du benytte de ovennævnte otte punkter.

Hvordan skal du forholde dig, *efter* at du er blevet udsat for chikane og trusler?

Hvis din samlede vurdering af chikanen eller truslen er, at du føler dig foruro-liget eller direkte bange, bør du anmelde sagen til det lokale politi.

Du bør dog være opmærksom på, at trusler i straffelovens forstand skal være egnet til at fremkalde alvorlig frygt hos den forurettede for dennes eget eller andres liv, helbred eller velfærd.

Hos politiet vil der blive foretaget en politifaglig vurdering af selve gernings-indholdet, ligesom der kan iværksættes umiddelbare foranstaltninger til at pågribe gerningsmanden.

Politiet skal således foretage den endelige vurdering af såvel de strafferetlige som de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der eventuelt skal iværksættes på grundlag af din henvendelse.

Politiets Efterretningstjeneste kan i en konkret trusselssag - og efter en individuel vurdering - bistå den lokale politikreds med at foretage en sikkerhedsmæssig orientering af den forurettede person og dennes familie, ligesom der i en konkret trusselssag kan diskuteres effekten og muligheden for, at der iværksættes specifikke sikkerhedsmæssige foranstaltninger.

Tryghedsgivende foranstaltninger, som det at man for eksempel blot hurtigt kan tilkalde hjælp, giver en oplevelsen af, at man ikke står alene, hvilket er et godt grundlag for at skabe ro i situationen. Tekniske hjælpemidler som mobiltelefoner, hvor man indkoder relevante numre til hjælp, overfaldsalarmer og alarmknapper kan i forhold til sagen være en god investering.

Hvis truslen består og ikke kan valideres eller opfattes som alvorlig, er det umuligt at leve i højeste alarmberedskab i alle døgnets 24 timer. Man kan mindske risikoen for ubehageligheder gennem almindelig sikkerhedsbevidsthed og ved at følge nogle enkle råd og adfældsregler, som er baseret på sund fornuft og omtanke.

Det er klogt at skifte det telefonnummer, der er brugt til truslen og få det registreret som et hemmeligt udeladt nummer. Tænk over din addresses tilgængelighed på nettet og i diverse søgedatabaser.

Gode råd om daglig adfærd

Personlig sikkerhed:

- Følg dit instinkt. Hvis du føler dig utryg i situationer eller omgivelser, så forlad omgående stedet.
- Gør dig bekendt med området omkring hjemmet/arbejdet eller andre steder, hvor du ofte befinder sig. Hvor er den nærmeste politistation? Hvilke forretninger, restauranter, kontorer/firmaer holder åbent og hvornår?
- Etabler alternative ruter til og fra hjem og arbejde og gør brug af disse.
- Kend dine naboer og vær sammen med dem opmærksom på enhver anden person, der iagttager dit hjem, arbejdspladsen eller ruten.

Hjemmet:

- Døre og låse bør matche de generelle sikkerhedskrav.
- Lås dørene, selv når du er hjemme, og selv om du forlader huset for en kortere periode.
- Vær opmærksom på, at arealet ved hoveddøren er oplyst.
- Vær opmærksom på uventede besøg.
- Overvej nøje, om der skal/bør være navn på hoveddøren/postkassen.

Rådene er ikke udtømmende, men nævnt som en inspiration til at tænke sikkerhedsbevidst. Politiet vil efter en konkret individuel vurdering kunne bistå med yderligere relevante sikkerhedstiltag.

Det er individuelt, hvorledes man reagerer på et angreb. Det kan være forskrækkende for nogen og særdeles psykisk belastende for andre. Det er derfor vigtigt af hensyn til ens egen livskvalitet at vurdere, hvorvidt man har brug for psykisk førstehjælp og krisebehandling.

Det er også vigtigt, at man taler om oplevelsen med andre mennesker og også fortæller om sine følelser, da man ofte i en sådan situation vil have behov for verbalt at udtrykke de ind imellem meget stærke følelsesmæssige indtryk, man har været ude for.

Hvad bør man gøre lokalt?

I mange kommuner findes der en voldsforebyggelsespolitik i forhold til medarbejderne. En sådan politik har vist sig at være nyttig, fordi den synliggør kommunens holdning til chikane, trusler og vold. Politikken bør indeholde anvisninger på en fornuftig håndtering af området og en klar ansvarsfordeling for opgaverne, såvel før som under og efter de voldsomme episoder.

En sådan voldsforebyggelsespolitik kan anbefales, og er også et brugbart redskab i forhold til kommunens politikere.

Planer for psykisk førstehjælp og krisehjælp bør ligeledes være forberedte, så den trussels- og voldsramte i påkrævende tilfælde hurtigt får mulighed for psykologisk og praktisk støtte til at bearbejde trussels- eller voldsepisoden.

Strafferetlig beskyttelse

Nedenfor gengives de vigtigste bestemmelser i straffeloven, idet det skal bemærkes, at § 266 er undergivet offentlig påtale (påtale, der rejses af anklagemyndigheden), mens § 267 er undergivet privat påtale (påtale, der rejses af den forurettede).

Relevante lovbestemmelser

§ 266

Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 267

Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 244

Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Vigtige telefonnumre

Dit lokale politi: _____

Evt. kontaktperson i kommunen: _____

Denne vejledning, der er udarbejdet i et samarbejde med
Politiets Efterretningstjeneste (PET), indeholder gode råd til
kommunalpolitikere om, hvordan man kan forberede sig på
trusler og vold, og hvordan man skal forholde sig, hvis
skaden sker.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
www.kl.dk